

Emeritusprofessori Kari Uusikylä on tutkinut vuosikymmeniä lahjakkuutta ja pohtii, millaista osaamista Suomessa arvostetaan ja tarvitaan.

Kari Uusikylä:

"On turmiollista korostaa kapea-alaista osaamista, sillä se aiheuttaa ihmisille paineita ja ahdistusta. Otetaan esimerkiksi matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen ja pitkä matematiikka, josta on tehty avain liki kaikille aloille. Matemaattinen osaaminen on todella tärkeää, mutta sen korostaminen muun osaamisen kustannuksella on vahingollista.

Lahjakkuuden lajeja on kymmeniä ellei satoja: avaruudellista hahmotuskykyä, kehollis-kinesteettistä, musiikillista, taiteellista, sosiaalista ja itsetuntemukseen liittyvää lahjakkuutta.

Jos nämä eri lahjakkuuden lajit asetetaan vastakkain, niin siitä ei hyvää seuraa. Jo Einstein sanoi aikanaan, ettei humanistisia ja luonnontieteitä pidä missään nimessä asettaa vastakkain, siten, että toinen olisi toista tärkeämpi. Yhteiskunnalle ei tee hyvää, jos ns. pehmeä sivistys painetaan saappaan alle.

On tärkeää ymmärtää, että **lahjakkuuden kehittyminen on prosessi**. Noin **puolet** lahjakkuudesta on **synnynnäistä** ja **toinen puoli kehittyy, kun ihminen luottaa itseensä ja motivoituu löytämään oman alansa**.

Lahjakkuuden kehittyminen vaatii myös sitä, että **suostuu opiskelemaan ja oppimaan ja mielellään rakastuu alaansa**.

Jokainen meistä haluaa tuntea olevansa **kelvollinen** ja **hyväksyty**. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että **kaikilla on mahdollisuus löytää parhaat puolensa**, eikä luokiteltaisi ketään hyväksi tai huonoiksi. Siinä on kasvatuksella, koululaitoksella ja yhteiskunnan ilmapiirillä iso rooli.

Jos kilpailu ja menestymisen pakko valtaavat liiaksi työpaikkoja, ihmisten on vaikeampi jakaa osaamistaan toisilleen, vaikka haluaisivatkin. **Ei ole tervettä, jos koko ajan pitää olla jotain enemmän kuin muut**.

Jo 1930-luvulla Amerikassa tutkijat totesivat, että **kilpailuyhteiskunta aiheuttaa ihmisille kovia paineita**. Näennäisesti hymyillään ja ollaan kavereita, mutta kun selkä kääntyy, niin puukko on lapaluiden välissä, kun **pitää koko ajan todistella omaa paremmuuttaan**.

Arvostetaanko meillä ammatillisen koulutuksen kymmeniä eri aloja, sillä niissä vasta osaamista vaaditankin sekä teoreettista että käytännöllistä? Ei kuka tahansa rakenna taloja tai hoida hyvin puutarhaa tai ihmisiä, lapsista vanhuksiin.

On aiheellista kysyä, **saako tänä päivänä olla runoilija, kuvataiteilija, viulunsoittaja tai käsityöläinen, jos sisimmässään kokee sen kutsumukseksen.** Ihmistä ei pitäisi valjastaa pelkästään kansantalouden rattaisiin."

Edit: Otsikko vaihdettu 1.9.2021.